

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

- Trvá -

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

- Trvá -

BcA. Agáta Slámová

Plzeň 2023

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Sochařství, specializace Socha a prostor

Diplomová práce

- Trvá -

BcA. Agáta Slámová

téma: Vnitřní hlas

Vedoucí práce:

Doc. MgA. Benedikt Tolar

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **BcA. Agáta SLÁMOVÁ**
Osobní číslo: **D21N0104P**
Studijní program: **N0213A310011 Výtvarná umění**
Specializace: **VU – specializace Socha a prostor / MgA.**
Téma práce: **VNITŘNÍ HLAS**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Socha, objekt, instalace.

Tvůrčí záměr: Člověk. Tvůrce. Ať víme či nevíme, tvoříme. Každým dnem, každou chvílí našeho života. Tyto procesy pozoruji, půjčuji si je, přetvářím, vyzdvihuji a ukazuji.

Způsob realizace: Kombinovaná technika, práce s tělem a záznamy běžných činností.

Cíl: Pracovat s plynutím a působením času. Poukázat na krásu v běžných lidských i nelidských činnostech a procesech.

Předpokládaný charakter výstupu: Přibližně 10 objektů + další výstupy celého procesu tvorby.

Rozsah průvodní zprávy: Minimálně 10 normostran.

Rozsah teoretické části: **min. 10 normostran**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování DP**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- VÁCHAL, Josef. *Kázání proti hříchu spěšnosti ad calendas graecas*. Praha: Pragma, 2012. ISBN 978-80-7349-334-9.
STARÝ, Rudolf. *Potíže s hlubinnou psychologií*. Praha: PROSTOR, 1990. ISBN 80-85190-03-6.
BERGSON, Henri. *Hmota a paměť*. Praha: Oikoymenh, 2003. ISBN 80-7298-065-3.
NIETZSCHE, Friedrich. *Lidské, příliš lidské*. Praha: Oikoymenh, 2018. ISBN 978-80-7298-336-0.
VÁCHAL, Josef a ŠIMÁNEK, Josef. *Putování malého elfa*. Praha: Půdorys, Lege Artis, 1995. ISBN 80-901741-4-0.
TOLKIEN, J. R. R., *Pán prstenů – Společenstvo Prstenu*. Praha: Argo, 2006. ISBN 80-7203-829-X.

Vedoucí diplomové práce: **Doc. MgA. Benedikt Tolar**
Katedra výtvarného umění

Datum zadání diplomové práce: **31. května 2022**
Termín odevzdání diplomové práce: **28. dubna 2023**

LS.

MgA. Vojtěch Aubrecht v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Plzni dne 13. září 2022

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

V Plzni, Duben 2023

.....

BcA. Agáta Slámová

*Upřímně děkuji vedoucímu práce Doc. MgA. Benediktu Tolarovi za cenné rady a postřehy.
Dále z celého srdce děkuji rodině, blízkým, přátelům
a Hugovi za nekonečnou pomoc a podporu.*

Děkuji životu.

Mým babičkám, mým předkům.

Obsah

Prolog.....	10
Kontext	
tvorby.....	11
dějin.....	15
díla.....	19
Komponenty.....	21
Kompozice.....	25
Komplex.....	27
Konec.....	28
Resume.....	29
Koexistence.....	30
seznam použité literatury.....	36
seznam příloh.....	37
Fotodokumentace.....	38

Prolog

Všechno je obráceně, ale třeba nějak najdu ten úhel, ve kterém lze zapadnout do okolního dění. Dělán stoj na hlavě.

Nic se nemění.

Je to stejně obráceně, jako když jsem stála na nohou... čas

Stojím na Karlově mostě, nešlo mi psát. Stojím na Karlově mostě.

Poslední místo, kde by mne napadlo stát

a ještě si dávat plzeň.

Jsem tu, na Karlově mostě, mnou proudí pivo, kolem proudí lidé, pode mnou proudí Vltava... čas

Začalo pršet.

Vertikálně proudí déšť, kolem mne.

Mnou pivo.

Horizontálně proudí lidé, kolem mne.

Pode mnou řeka, v dálce tramvaj, úplně nahoře mraky... čas

Zeptali se, vzpomenete si, kdy jste nabyli vědomí? Prolétlo mi hlavou, a od té doby tam vězí: Pokaždé, když se probudím a pomalu vplouvám do plynutí. Do nekonečné symfonie všeho, co se děje, dělo, bude dít.

Splynout s tím co trvá.

Pozoruji, jak se na mé pravé noze vzdouvá modrofialová vnitřnost, jako by chtěla ven, ale je krásná, ani nevadí že bolí.

Odliju ji, řeku bytí.

Má první křečová žíla.

Jako bych z té řeky lovila okolo proplouvající listí a zkoumala co je zač, odkud se vlastně vzalo a kam plulo. Pryč. A za chvíli připluje zas něco.

Kontext tvorby

Psaní diplomové práce takového charakteru znamená sumarizaci a jakési zhodnocení, přezkoumání, vlastně veškerého, dosavadního života a práce, která je za námi.

Co to dělám, proč? Smysl. Má, nemá, má mít, třeba nemusí, jak to souvisí, s čím, s kým a zase proč?

Jelikož je celá má práce o viděných i neviděných souvislostech se vším a ve všem, o plynutí celého žití, zde je můj, v tuto chvíli vědomý, kontext života a tvorby, vycházející z výše zmíněných pohnutek.

Pocházím z rodiny tesaře se zarytým sportovním duchem a kulturně-umělecky smýšlející stavařky. Starší bratr byl můj dobrý přítel a vzor, byla jsem taky jeho tester, kam nemohl sám, nastrčil sestru. Mladší bratr byl zase uzemňovačem v náctiletém rozlitaném období. Narodila jsem se do stavby domu naproti fotbalovému hřišti s hospodou, v údolí řeky Berounky, mezi brdskými kopci. Ta stavba, ta řeka, ty kopce, ubírám se k nim... neustále. Sjíždění řeky, les, houbaření, skály, stromy, šplhání a padání... neustále. Tanec, hudba, sport, umění. To vše. Vzdám zde, stejně jako v bakalářské práci, hold autoritám, které mne vedly v útlém věku, nyní s větším důrazem, neboť jsem zpozorovala a zhodnotila, že jsou důležitými aspekty pro vývoj každého jedince a chci, aby se na to nezapomínalo a byl jim vyjadřován dostatečný vděk.

První místo, i když zde netvořím žádný žebříček, musí zaujmout paní učitelka Hyksová. Nevím proč, ale jak tehdy, tak i teď, mám pocit zvláštního pouta k prvnímu učiteli základní školy. Průvodce do velkého světa.

Jana Hudečková, učitelka tance, navždy v mém těle a v mé tvorbě. Děkuji za jakékoli performativní a fyzické tendence v mé tvorbě.

Tomáš Stich, hudebka, saxofon, rytmus, touha, prostě hudba. I s hudbou je silně spjat můj další život a obecné fungování.

Jan Slovenčík a Ivana Junková, umělecké duo a dvojice učitelů výtvarky, možná spíše umění a uměleckého myšlení jako takového. Nebylo to obtiskování listů, byl to „tvrdej real art“. Díky. Rodičové, ach, ti tohle všechno zavinili.

Škola, výstavy, divadla, skály, kopce, kroužky, jak je v Česku zvykem. Ale také doktoři, traumata, pohoda. Dospívání, stárnutí.

Tvořila jsem, to mi bylo jasné.. Možností tisíc, taková byla/je naše doba. Vyber si, můžeš cokoli, no tak jsme dělali všechno, mám takový pocit. Ale hlavně, tvořila jsem, to mi je jasné.

Ve školkovém věku trochu trabl s bytím, když mě někdo strčil, drcnul, spadla jsem. Vyrázilo mi to dech. Nevím, asi prudká realita, konforntace, naivita... Nevadí, trochu se to přezkoumalo a můžete jít žít si dál. Možná klíště, nebo přístě

přijdem na to o co jde. Má bakalářská práce ovšem pojednává, o důsledku těchto momentů v pozdějších letech, v rozvinutější formě. Čím to? Patrně je skutečnost dosti pomatená, v tom, co je možné všechno prožít, proti tomu, co si lidé připouští.

Směřovala jsem tedy k umění, a v té době byly velkou hnací silou, právě tyto nepochopitelné stavy těla a mysli. Ochrvnutí končetin, slepota, ztráta řeči, ztráta spojení s mým tělem. Odcházela jsem a navracela se do reality. V té jsem útěchu nacházela v dílech malířů a sochařů. Jejich zobrazování skutečnosti, ať viděné či cítěné, mi připomínalo ony nepopsatelné stavy. Velkou úlohu pro mne tak sehrály první výstavy, z nichž nejsilněji pamatuji třeba Cezána, nebo návštěvu kaple v Ronchampu od Le Corbusiera, jejíž hmota mi naprosto učarovala. Nebo divadlo, Putování Vlase a Brady v divadle Minor, představení jehož tvůrcem byl sochař František Skála. To jsem tehdy ještě netušila, ovšem postava Mámení ve mě zanechala skutečně silný dojem. Takto se začali sbírat a formovat mé tendence tvorby a principy myšlení.

Obecně bych své konání mezi roky 15-20 nazvala jako spontánní tvořivé tendence všemožných charakterů. Přičemž nejvýznamnější linii tvořilo výtvarné umění. Nejvíce mne v tomto období táhly práce třeba Rullera, Baldesarriho, klasických konceptualistů Duchapma, Kleina. V té době jsem také náhodně navštívila přednášku RNDr. Jiřího Grygara, CSc. v Tetínském kostele. Zde jsem stanula tváří v tvář své neutuchající touze po vysvětlování, a hlavně metaforizaci všeho, co kolem sebe vidím. Velkým milníkem, ale byla třeba i výstava Neklidná figura v galerii hl. m. Prahy. Zde jsem byla naprosto unešena zachycením fyzické formy jako neustále se pohybující energie, českými i zahraničními expresionistickými sochaři. Realistické pro mne začínalo znamenat, pohyblivé, energické, neklidné. To se postupně ukazovalo být motivem nejen mé klasické tvorby a školních prací, ale i myšlenek a konceptů, které dostávaly čím dál větší prostor, obrazně i doslovně.

Takové konání vyvrcholilo v prvních ročnících na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara, kde jsem se dostala pod křídla dvou odlišných osobností a tvůrců prof. akad. soch. Jiřího Beránka a Doc. MgA. Benedikta Tolara. Jejich odlišnosti třeba poetičnost a vtip, však byli právě dva způsoby mého směřování. Zpětně to vnímám velmi silně a jsem přesvědčena o neskonalém vlivu obou dvou na moji tvorbu.

Jmenuji zde ta, dle mého, stěžejní díla pro formování mých přístupů a tvorby. Atavismus (příloha 1), land art pojednávající o skrytých principech spících ve

hmotě živé i neživé.

V mém podání geometrické klihové dřevotřísky na nichž jsem pěstovala trávnicko celé podlaze svého pokoje. (příloha 1) Následně vsazeny do pukliny Černolických skal. Myslím, že zde nemusím podrobně popisovat, proč si myslím, že se již v tomto díle, byť nevědomky, objevovaly tendence, které praktikuji i nyní. A to, sžití se s vlastním dílem, přímý zásah díla do mého života a přímý zásah můj, do života díla. V tomto případě téměř doslova.

Dalším takovým příkladem je hned následující klauzurní práce, jejíž výsledek nepovažuji za tak silný, ale proces tvorby ano. Během nehody při cestě ze školy přes Borská pole na kolej zvanou 'Armagedon', jsem vletěla s kolem do neskutečného bodláčí a do mé, s prominutím neskromně bujné kštice se nacyhtalo, kolik jen mohlo, bodláků. Můj zájem se pochopitelně k bodláčům upnul, a jelikož jich bylo ve stepní džungli kolem 'Armagedonu' mnoho, sbírala jsem je, a po pár dnech jsem měla poměrně slušnou hroudu bodláčkové masy. Naneštěstí můj princip fungování se dychtil zjevit, a tak se z naší skříně, na níž dlel můj materiál, začali řinout tisíce pavoučků, kteří pokyli strop našeho studentského kamrlíku. Tato invaze také myslím, mluví sama za sebe.

Začínalo mi být jasné, že můj přístup k umění znamená neoddělitelnost tvoření a žití. Nyní je mi to jasné úplně. Ne proto, že to je hlavním námětem mé aktuální tvorby, ale snad právě proto, že se to tak silně projevuje v mém díle, v mé diplomové práci.

Ve druhém ročníku jsem vytvořila dílo Studie sociálních funkcí, (příloha 2) základem byly použité zubní kartáčky mé a mých přátel. Pointou byly jejich opotřebením různě zdeformované štětiny. Stále sbírám další kartáčky a tím se dílo rozrůstá, a patrně by mohlo, minimálně do mé smrti.

Následovalo rozčarování a odříznutí. Každý jsme se ubrali sami do sebe a do často pro nás neobvyklých míst (covid). Tento čas jsem trávila s přítelem Hugem v malé vesničce v malém domečku v Ústeckém kraji, kousek od barokního města Valeč. Náplní našich dní byla oprava domku, završená stavbou nové střechy, nekonečné brouzdání okolní zvlněnou krajinou, čas u přátel z maringotek v sousední Valči, pomoc s jejich stády a sadem, ale samozřejmě také umění a studium, tedy hodiny před obrazovkou jak českých tak varšavských vyučujících, neboť jsem oficiálně byla na Erasmu v Polsku.

Sbírala jsem v té době kosti a plánovali jsme vytvořit čtitelnici, ze které by se předčítalo například z Váchalova Kázání proti hříchu spěšnosti, jako parafrázi na kazatelský pult. Čtitelnice se má vynést třeba na kopec nad vsí. Pořídili jsme

tři skopce a studovali lesnictví pro obnovu místních pastvin a luk. Také jsme založili galerii z téměř nepoužívané kadibudky, jež stojí zvláště vprostřed zahrady. V Galerii K proběhly dvě výstavy.

Velký sráč od Štěpána Kuse a Továrna na sny od Markéty Tiché. (příloha 3)

Několikrát jsme naše prostory poskytly umělcům nebo jen přátelům znaveným z městské samoty. Tyto momenty byly velice důležité pro mé postupné odvažování se k samotnému organizování eventů a vystupování přímo před lidmi.

Součástí zmíněné probrouzdané krajiny, je pro Žatecko, kde jsme se vyskytovali, specifické kaolinové podloží a tedy i kaolinové lomy. Ty jsme pravidelně navštěvovali. Kaolin sehrál velice důležitou roli při zrodu mé bakalářské práce *Krajina nebdělosti*, (příloha 4) ta spočívala ve zkoumání lidského těla ve spánku. Spala jsem v sochařské hlíně a následně odlévala do sádry a epoxidu, co tělo během noci vytvořilo. Téma práce auto-mobil. Právě vlivem tématu a celého tvůrčího procesu jsem si začínala plně uvědomovat koncepci neustálého a nevědomého tvoření. Při psaní textů ke *Krajině nebdělosti* jsem si dělala srandu z toho, že 1/3 života je spánek a já ji využívám k tvorbě, k modelování, tedy pracuji i ve spánku. Postupně se z toho začal stávat vtip na veškerý život a jeho dění. Součástí vzrůstajícího zájmu bylo také mé zarputilé odmítání tvrzení mého okolí, že odlitky jsou reliéfy. Můj argument byl jasný, jde o performativní proces zachycen hmotou.

Následovalo období rozvoje mých logistických a organizačních schopností. Mezi výstavami a přepravními problémy, jako je velikost, nosnost auta, nosnost mých přátel atd., byla také organizace sochařského symposia v Letech. Zde vzniklo dílo na míru, *Lety do vesmíru*. (příloha 5)

Dále kurátorství několika výstav v galerii GAFA - *MišMaš*, výstava sochařského ateliéru, *Kapitalistický okultismus* Adély Tatíčkové a *Specific fragment* Marie Sedelmayerové.

V neposlední řadě pak organizace vlastních výstav s kurátorkou Rozalíí Pánkovou v galerii Gafa a pražském event placeu Ngo-Dei.

I absolutní vyčerpání z těchto technických stránek uměleckého života se samozřejmě zrcadlí v tvorbě a udává ráz tomu, kam člověk/tvůrce směřuje. Pro mne to bylo zpochybnění mé cesty životem, které vyústilo v přihlášku a nástup na pražskou Damu a následné zklidnění.

Začala jsem hodně psát a tvořit jemnými doteky (Kam mizí mozkové buňky vnímání, Křoví). Pozorovala jsem nevědomé zásahy lidských činností kolem

sebe. Pomalu se začali tvořit náměty diplomové práce. Z této nálady vznikl např. koncept kresby podle kapek na zrcadlech od čištění zubů, nebo odlévání děr vykopaných Mraky, mým psem. Na bytové výstavě/rozlučce Americká jsem také vystavila Destroyed things, (příloha 6) neboli rozkousané věci (od Mraky). Fascinovalo mne, jak předměty běžného užití takto zdeformované ztratí absolutně svoji formu a pro většinu diváků je nerozpoznatelné, co to původně bylo, třeba kartáč na vlasy.

Udeřila jsem hřebík na hlavičku a další náměty se nabalovali jako sněhová koule. S tímto nově nabytým přístupem, jsem parafrázovala některá obecně uznávaná, pro mne a mou tvorbu zásadní díla. Například Moment od Barnetta Newmana. V mém podání je moment složen z fotografií rodinné dovolené. Poskládané fotografie mořského horizontu v pozadí mých švitořících příbuzných, tvoří odkaz právě na dílo Moment, jakoby nekonečný modrý pruh, před kterým když člověk stojí, pociťuje doslova přítomnost. (příloha 7) Nebo návod na tvorbu dadaistické básně od Tristana Tzary, (viz. Komponenty), nebo performanci od Jiřího Kovandy Brečím. Má verze Brečím. Dívám se do slunce tak dlouho dokud neosuší mé slzy.

Kontext dějin

Celá tvorba těží z mého studia, četby, z návštěv památek a galerií. Neméně pak, životem samotným. Jsem vděčna za mimořádně inspirativní prostředí, společenství a možnost cestovat právě i po památkách a galeriích. Určité inspirace mohou dlít v mém podvědomí a vyvstat na povrch až ve spojení s určitými podněty. Není mi tedy příliš blízké, sledovat konkrétní linie a momenty. Také si myslím, že tvorba jakéhokoli umělce v této době musí nezbytně nést, ať vědomě či nevědomě, mnoho z celé minulosti a současného dění, skrze mediální smog, sociální sítě a internet jako takový. Tendence v umění, dle mého, totiž nevytvářejí jen ze studia, ale především z vysoké citlivosti a vnímání veškerého dění ve společnosti, a v dnešní době dokonce v jakémsi celoplanetárním vědomí. Tím poukazuji pouze na fakta, ve kterých přemýšlíme, žijeme a neměla by být opomíjena. Pro úplnost diplomové práce, a snad větší osvětlení mé tvorby, zde zachycuji alespoň ta nejsilnější, na moji tvorbu působící období, jména a díla.

Mohla bych začít v rámci veškerého plynutí mikroorganismy, neboť právě tyto

prvky a celá evoluce, mne neskutečně burcuje a vybízí k tvoření. Pohledy na odhalené vrstvy skal s ukrytými skamenělinami a fosíliemi. Představy, jak téměř donekonečna probíhá koloběh vody skrze vše a tedy i mne. Neustálé snahy o co nejlepší představu, alespoň té nejjednodušší vize vesmíru, atd. Nebo bych mohla začít počátkem civilizace, má oblíbená verze podle antropoložky Margaret Mead (1901-1978): „*Archeologický nález lidské stehenní kosti, která se zahojila poté, co byla zlomena.*“¹ Nebo prvními ‘uměleckými’ počiny. Ve svém díle, podobně jako v bakalářské práci, pracuji s otiskem, v určitém smyslu, stejně jednoduchým principem s jakým vznikaly „...*nejstarší malby (asi 50 000-30 000 př. n. l.) otisky rukou, prsty vytlačované paralelní linie, tzv. makaronské kresby.*“²

Má práce je nejsilněji podnícena momentem a jeho prchavostí, proto se rovnou vrhnu na tento stěžejní bod v dějinách umění a v jakési časové posloupnosti, zde v první řadě zmíním impresionismus.

Jejich přístup se samozřejmě zrodil z nekonečné vývojové linie. Jak se uvádí v knize *Umění od počátku do současnosti*: „*Mezi inspirativní zdroje impresionistů patřily japonské dřevotisky, které se ve Francii poprvé objevily v padesátých letech 19. stol. Zobrazovaly výjevy z každodenního života... Také se na nich občas v popředí objevovaly postavy, které byly oříznuté hranami obrazu. Na impresionisty měla také značný vliv fotografie. Edgara Degase (1834-1917) inspirovaly k obrazům s baletní tematikou fotografie Eadwearda Muybridge (1830-1904), které - poskládané za sebou - odhalovaly, jakým způsobem se pohybují lidé a zvířata.*“³

Tím se dostávám k druhému silnému vlivu z tohoto období, sice prvním fotografiím.

Vynález fotografie naprosto změnil veškerý vývoj člověka, to je snad nepopíratelné. Mně však, jako inspirační zdroj, učarovaly právě první pokusy a první fotografie, třeba od Josepha Niepce (1765-1833). Nekonkrétní tvary, ještě rozpité obrazy nedokonalostí technologie, jsou nesrovnatelné s ostrostí dnešních kvant fotek, a přesto pro mne v sobě nesou více ze zachyceného momentu, než zmíněné ‘dokonalé’ fotografie s nimiž máme co dočinění v současnosti. Fotografové a jejich cesta, jsou mi inspirací nejen výstupy, ale samotným vývojem a procesy, s nimiž se během formování tohoto média setkáváme. Často se práce s fotografií dostávala do téměř výzkumných rovin, jako právě u již zmíněného E. Muybridge. K takto vzniklým fotografiím se později vrací futuristé např. Anton Bragaglia. Fotografie v duchu manifestu, *sepsaném Filipo Tommaso Marinettim, který mimo jiné proklamuje* „...*pohyb jako novou krásu a absolutno modernosti.*“⁴

---

¹ <https://www.kupnisila.cz/civilizace/> (2023)

^{2,4} ČERNÁ, Marie. Dějiny výtvarného umění. Praha: IDEA SERVIS, konsorcium, 2008. s. 10, s. 155

³ FARTHING, Stephen. Umění od počátku do současnosti, Slovarts, s. r. o., 2012. s. 317

zachycují hlavně člověka v pohybu. Paralelně a pod částečně stejnou taktovkou tvořili, byť z jiných pohnutek, konstruktivisté. Z nich se do mé mysli vryl např. Naum Gabo především s kinetickými sochami jako Standing wave a konstrukcemi prostoru, které jsou pro mne zachycením neviděných energií. Skrze studium těchto tvůrců jsem se dostala k přednímu filozofovi přelomu 19. a 20. stol. Henri Bergsonovi. Jeho filosofie pojmenovává dva přístupy o poznání světa. Rozum, kterému Bergson příliš nevěří, kouskuje svět, vnímá ho přetržitě. Poznat svět, takový jaký je, bezprostředně jako celek, lze podle Bergsona skrze intuici. Jedině tak lze vnímat podstatu světa, tedy čas a trvání. Trvání pohybu života jako tvořivé síly a jeho nepřetržitost.⁵

Dalším zdrojem je neoddělitelně dadaismus a z něho se odvíjející surrealismus se svojí náhodou, intuicí, automatismem, improvizací a podvědomím. Duchampovi ready-made, Kleinovo 'Nic', dadistická báseň Tristana Tzary a další.

Od konceptuálního umění sleduji spíše konkrétní díla. Do kontextu diplomové práce musím uvést: Moment, Barnett Newman. Nekonečný modrý pruh a vy před ním jako moment. Dílo Johna Cage. Tinguelyho stroje se zabudovanou chybou. Tuková židle od Josepha Beuyse. Linie vychozené Richardem Longem. Tracey Emin, její vystavenou postel přímo z ložnice a dílo Každý, s kým jsem kdy spala. Fotografické série dvojice Fischli a Weiss, které zachycují jen nepatrný okamžik před rozpadem jimi vytvořené konstrukce a v neposlední řadě On Kawara s malbami pro každý den.

Stejně jako zmíněná výstava Neklidná figura, impresionisté, kinetismus a fotografii spojuje tato díla časovost. Práce s tímto elementem, čtvrtým rozměrem, vyjádření se k němu. V tomto smyslu také vnímám Banksyho 'performanci' skartování obrazu přímo během aukce, nebo rozpouštějící se ledovec před galerií Tate od Olafura Elliasona. Závěrem celého tohoto kontextu je pak umění tvořené umělou inteligencí, která nasává veškeré konání lidstva v internetové sféře a skládá data jako koláže.

V českém umění se odkazují na informel, umění odkázáno k zániku. Díla Věry Janouškové svařovaná z nalezených materiálů. Lidské vejce Evy Kmentové. Performance Jiřího Kovandy. V současné době nejvíce sleduji tvorbu Kateřiny Šedé, třeba ptačí domečky do zahrad seniorských domů, jako miniatury domů, ve kterých ubytování senioři žili. Martina Zeta, performance asistované sebevraždy. Kryštofa Kintery, např. jeho drawings, jsou za mě naprosto přesným časoprostorovým vyjádřením o dění kolem nás.

Chtěla bych zde, ale jmenovat také některé přátele, kteří mne silně ovlivňují, hlavně společným setkáváním a rozmluvami nad uměním. Barbora Novorodá,

---

⁵BERGSON, Henri. hmota a paměť. Praha: Oikoymenh, 2003.

především sérií Život po životě, kdy Bára pracuje s mrtvými zvířaty a svým způsobem jim vdechuje další život přenesený na plátno, ale i happeningy, jako když na pražské Umprum během klauzur otevřela masážní salón. Jakub Černý, neboť tvoří kompletně celý prostor kolem sebe kdekoli se octne, navíc když tam ještě pracuje na svých obrazech. Richard Fahrner se svým multitalentem a decentním doporučením média hudby a výtvarného umění. Aneta Voženílková a Anežka Beránková svým přístupem k tvorbě a světu, stejně tak Šimon Beránek, protože kdybyste měli to štěstí, poslechnout si jeho vyprávění o běhu, nebudete smýšlet jinak, než že jeho 'pouhý' běh, je tvůrčí, plně smyslovou činností. Nebo také Vojtěch Grabač, interpret, jehož texty poměrně jasně vedou k dílu, které právě popisují, třeba v písni Vojtěchu, která se skládá ze všeho, co mu různí lidé běžně v životě říkali a říkají. Marie Sedelmayerová a její neskutečně citlivá a intuitivní práce, taktéž Veronika Štorková, Adéla Tatíčková a Štěpán Kus, jejichž vývoj bedlivě sleduji. Je jich nesčetně a omlouvám se, nelze, všechny vypsát.

Kontext díla

*Nemůžu jít spát dokud
neopadá ze mne
den,*

růst

zubů

*Nemůžu jít vstát dokud
neopadá ze mne
sen.*

padání

zubů

trhání

*Pozoruji to, dění, cykly, rituály, procesy, ..
čas
a nás, co my v něm vůbec děláme..
fotopast
skutečnosti
nafilmuji hmotou*

zubů

vrtání

zubů

doplnění

Vesvýchseriíchpředstavujizachycenéúsekyneustálýchkoloběhů,neustáléhoplynutí. Jednotlivé objekty a obrazy mé diplomové práce jsou fyzickými záznamy různých činností a procesů, více či méně rituálních, stereotypních, živočišných nebo kultivovaných.

Jedná se o nejzarytější a zároveň nejobyčejnější lidské činnosti. Odlévám, opisuji, zapisuji, maluji, překresluji, fotím. Jakoby výřez tekoucí řeky. Nekonečné plynutí života.

Tak tvořím. Pozoruji a půjčuji si situace, které zaznamenávám a přetvářím do trochu jiné estetiky. Hledám jiný úhel pohledu. Jako když ready made dá židli nový význam. Snažím se poukázat na jiný tón existence těchto procesů a z nich vyvstávajících produktů lidského bytí. Vyzdvihuji je a ukazuji. Ukazuji, že i ta nejnudnější a nejotravnější činnost v sobě nese určitou krásu, možná spíše něhu, vtip, nebo empatii.

Časovost a procesualita se stala mým nejsilnějším motivem. Tak jsem se octla ve světě trvání. Nakupování a jeho pozůstatků, nebo pozůstatků mobilování, neboli pohybů ruky ovládající telefon. Pozůstatků čištění zubů, mytí vlastního těla, stříhání, padání vlasů, holení chlupů, sexu, konverzace, spánku...

Nelze se upnout jen k jedné linii, dějí se všechny najednou a neustále. Všechny jsou součástí cyklu života a našeho času v něm. Zachycuji to, jakobych fo-

tila, spíše filmovala, filmovala hmotou. Papírem, maluji palcem přes displej svého telefonu. (příloha 8) Účtenkami, které zachycují náš život, jakýmsi byrokratickým způsobem. (příloha 9) Sádrou, odlévám postupně holení svého klína. (příloha 10) Textem, zachycuji fragmenty konverzace. (příloha 11)

Budou výřezy plynutí času působit jako plynutí skutečné? Mohou být odrazem skutečného života? Lze takovým procesem tvorby plně splynout v propojení reality a teprve vznikajícího díla? To, co trvá. Musí.

Nedalo se upnout k jedinné takové linii. Dějí se všechny najednou a neustále. Rozdělila jsem je tedy do dvou základních forem. Člověk působící v čase, čas působící v člověku.

Jsem hmota, již prochází čas. Kolem mne je hmota, již prochází tentýž čas, ovšem zdá se, že v každém plyne jinak, nebo stejně a jen se to zdá?

Čas je relativní. Naše setrvání v něm je ovšem dané.

Čas působí v nás - neustálé dorůstání vlasů, které stříháme, nehtů, jež stříháme a pilujeme, lakujeme a odlakujeme. Růst chlupů, které holíme... mne v tomto ohledu přitáhlo jako nejviditelnější a nejrychlejší projev plynutí času skrze nás. Těchto procesů se v těle odehrává nesčítelně. Nesčítelně obměň každé buňky, tkáně, části nás samotných. Rychleji...pomaleji...

My působíme v čase - naše vlastní zásahy a vstupy, doteky čehokoli vnějšího za sebou vždy cosi zanechají. Z našeho času stráveného v obchodě je pozůstatkem účtenka. Z dovolené zbydou fotografie, stejně jako kapky na zrcadle po čištění zubů. Co zbyde v člověku, na kterého jsme my působili? Pozůstatek našeho vlivu v myšlení jiných.

Začaly vznikat série jako fragmenty bytí. Obrazy z účtenek, z trávení času na mobilu, ze špinavého zrcadla, básně z konverzací, sochy z procházek se psem... Jeden fragment vedle druhého vyvstávají pozměněny zpět v celek a zobrazují tak cosi neviděné.

Komponenty

Tato diplomová práce se skládá z několika zatím vzniklých sérií, přičemž je pravděpodobné, že budou vznikat další, podle potřeby tvorby výsledného celku. Ten má zobrazovat celistvost života v různých procesech, kterými jako lidé procházíme. Zde tedy doposud vzniklé komponenty, jejich příběh a provedení.

Děje se najednou a neustále. Trvá.

nakupování, mobilování, mytí, holení, hrabání, milování, ničení, konverzování, čištění, ovlivňování, mytí

nakupování

Na stole leželi nějaké účtenky. Zverimex, Hornbach, drogerie, Lidl. Housky, špagety, rajčata, vločky, vložky, čaj, káva. Káva. Klid po celém dni. Káva a shon. Na kamna jsem postavila mokakonvici, na stůl dva hrnky. Shon a káva. Položila jsem rozžhavenou konvici přímo na stůl. Panika. Shon, káva a panika. Rychle jsem ji zvedla. Uf. Shon, káva, panika a uf. Mezi stolem a jeho destrukcí leželi účtenky. Kruh, který by poznamenal stůl, poznamenal pozůstalost mého shonu, účtenky. Jako když mi prodavačky/i natiskli mé nákupy, mé potřeby, otiskl se tento moment za pomoci termotisku na povalující se papírky.

Začala jsem účtenky sbírat a skládat do pláten. Pláten zaznamenávajících, tím zvláštním byrokratickým způsobem, celý náš život. Přes tyto plátna maluji požitkem/prožitkem, tedy teplými tělesy. Kontrast racionálních záznamů, písmen a čísel a nahodilých abstrakcí různě se navzájem překrývajících a prolínajících, se pro mne stal obrazem kontrastu byrokratické a prožitkové formy života.

Účtenky mají ovšem ještě jednu vlastnost, a sice, že postupně z nich text mizí. To mi přišlo vhod. Celá tato 'plátna', ve smyslu trvání, mizí. Pomalu, ale jistě. A poslední, co zbyde, budou ony prožitkové abstraktní zásahy. Obrazy skládám z účtů, jak se mi kde válí, po kapsách, v batohu, nějaké od mámy (když doma žiju tak patří i ke mně), nebo také vznikl obraz pouze z jízdenek. Cestovní administrativa. Nebo obraz z jednoho měsíce účtenkového života. (příloha 12)

mobilování

V odlesku světla upatlané displeje vypadají úplně jinak, než jak telefon běžně

vnímám. Taková 'nadpozemská' věc. Lesklá, přesná, čistá, nesmí se jí dotknout nic skutečného. Prach, voda, špína, nebude ležet jen tak na zemi, vždy bezpečně, vedle mě, nebo tak nějak. Nejskutečnější, a přitom tak trochu divně zvrácený kontakt, je právě našima rukama. Přirozenou mastnotou naší kůže zanecháváme na displejích gesta. Vždyť to po nás ten mobil vlastně chce, zadejte gesto. Tato malba naším palcem nebo ukazováčkem (nejčastěji používané prsty pro práci na telefonu/tabletu atd.) mne velice zaujala. Gestičnost, s jakou na mobilu pracujeme, je přeci zautomatizovaná a vyvedená téměř k dokonalosti. Začala jsem tyto gestické malby připodobňovat malbě a kaligrafii východní Asie. Samozřejmě jen jako paradoxní narážku. Na místo displeje mého iPhoneu 'něco' jsem připevnila kus papíru a palec jsem namočila do tuše.

Otevřít-94622-doprava-messenger-pytlícizesáčkova-psát-Nezavoláme večer?-odeslat

Každá malba, nese název úkonů, jež byly provedeny. Existuje také možnost nahrávání obrazovky, lze tedy k malbě dodat reálný videozáznam procesu tvorby. (příloha 13)

konverzování

*strom
nahý koupání
většinou
hromadně
vy ste kalili?
hovno
včelách
v pořádku
akrobacii
dlouhý*

Praha -> Hluboká nad Vltavou, Zámostí. Záznam konverzace, slovo každých 15 min.

Během naší cesty vlakem plynula konverzace tak přirozeně, že jsme ani nevěděli, jak se různá témata proměňovala. Pátrali jsme zpětně v hovoru a snažili se přijít na to, skrze co na sebe i úplně rozdílná témata navazují. Napadlo mne, zda

při zachycení slov dle nějakého systému (v tomto případě času), dají jako celek smysl a bude možné skrze ně sledovat plynutí konverzace, a zda budou výpovědi probraných témat. Takto nyní zapisuji některé konverzace a vznikají jakési básně dadaistického charakteru. (příloha 11)

milování

Hrála jsem si s kondomy. Proč? Asi, že jsem si s nimi nikdy dřív nehrála. Vznikl zvláštní tvar. Tak prý teď vypadá vesmír, nebo jako list, nebo koule, nebo sedlo... Spojila jsem je s polodrahokami co se mi kolem válely. Ezo-spiritual-sex-science-object. Kosmický orgasmus čaker. Sbíráám použité kondomy a užívám je k těmto sochám. (příloha 14)

holení

Holím si na klínu kruh. Je to hezký. Je to směšný. Došlo mi, holím si na klínu kruh, jako měsíc. Spojilo se mi, jaro, léto, podzim, zima. Ztracené rituály. Odcizené přírodní cykly. Co zbylo. Pravidelné holení, stříhání, mytí? Pravidelnost holení se mění s módou. Pravidelnost holení se i v rámci módy, vždy mění podle ročního období. Ženy si v zimě méně holí nohy. No, a už jen pro to, abych zkusila zda je možné odlít chlupy jsem musela. Odlitky dorůstání chlupů. Odlitky oholeného a ochlupatělého těla. Odlitky holení podle lunárního cyklu. Odvrácená strana měsíce. (příloha 15)

ničení

Můj pes Mraky, je moc hodný, většinou rozkousal jen věci, u kterých to nevadilo. Špunty od vína, hopík, starý kartáč na vlasy, plastovou gumičku, toaleták. Vždy jsem se vyděsila, co to je?! Neboť jsem byla vyděšena i tím, že jsem nebyla schopna rozluštit, zda to není třeba jídlo nebo zda to není nebezpečné. Nebyla jsem schopna rozpoznat, co to původně bylo. To mě zaujalo a jak už jsem psala, ukázalo se, že po takovém zásahu destrukce předmětu, není určení schopen téměř nikdo. Zdestruované předměty, viditelně zasaženy formou energie, se tak svojí maličernou a vtíravou zvláštností dostali do mého zájmu natolik, že je zde musím jmenovat, i když je oficiálním 'autorem' Mraky. (příloha 16)

hrabání

Stejně jako u ničení věcí, zde mluvím o poznatku. Žasnu nad psím zápalem hrabat a hrabat. Rozhodla jsem se díry odlít. Odlít tu energii, která nahrazuje zrnka hlíny jedno po druhém. Odlít ty patvary, které pro tvory, kteří je stvořili, vůbec nic neznamenají. Jsou pouhým vedlejším produktem jejich touhy. Je-li děr více, zmapují prostor ve kterém jsou, opět naprosto samovolně, podle vyšších pravd a tužeb (pach), rozmístěny. Následně do jakéhokoli výstavního prostoru přenesu mapování a rozmístím odlitky tak, jak originálně vznikly. Divák se tak ocitne v jakémisi otisku prostoru vnímaného jiným tvorem, vnímaného, doslova jiným smyslem. (příloha 17)

ovlivňování

Do života takového smýšlení se mi nepřekvapivě vkradla také performativní činnost. Ta v souvislosti se zadáním na DAMU, zpracování pohádky, naprosto pohltila moji mysl. Při studiu pohádky od bratří Grimmů, O živé vodě, jsem pocítila sílu vlivu. Začala jsem si silně uvědomovat, jakou sílu mají naše zásady a naše slova. Jakou sílu vzájemného zasažení mysls má. Když král v pohádce umírá a synové se ho snaží zachránit, uspěje ten, který ctí jeho gro. Napadlo mne, že sdělením není záchrana krále, jako živé bytosi, ale záchrana toho, co znamenal. Potkalo se to s mým aktuálním cítěním smrti mé babičky, která vždy stmelovala rodinu. Oslavy, svátky a veškeré události nesly neviditelnou zásadu, rodina pospolu. Uvědomila jsem si tuto skutečnost až ve chvíli, kdy mi bylo oznámeno, že se poprvé v mém životě rodina prostě nesejde. Pocítila jsem, jak ta zásada v podstatě hmotně visí ve vzduchu a když ji někdo nepřijme svojí součástí, zmizí. To bylo nemyslitelné. Nechápala jsem, jak by to mohli přerušit, tuto nádhernou zvyklost. Se smrtí člověka toho zmizí mnoho, některé věci, ale zmizet nemusí. Musíme se jich ovšem ujmout. To něco, se tak přisouvá mezi generacemi, přáteli i lidmi. Jakási zvláštní neviditelná existence. Když nikdo, tak jsem se toho ujala. Jako bych fyzicky pocítila tu touhu. Jako by se ve mně fyzicky něco změnilo tímto procesem. Fyzická viditelnost vlivu, rodičů, přátel, učitelů i cizích lidí. To je pointou happeningu Vliv.

Happening na obhajobu diplomové práce.

Stojím před Vámi nahá, tak jak jsem, tak jak jsem doposud byla utvořena. Vedle mě stojí sloup ze sochařské hlíny, sloup vašeho zhmotnělého vlivu. Vybízím k metaforickému ovlivňování, a tedy utváření mě. Berte hlínu a nanášejte formu-

jte, modelujte přímo na mém těle. Tak jak to cítíte. Můžete mne hlinou spoutat, přemodelovat, můžete mi přidělat ruce, nebo mě rukou zbavit, zalepit oči nebo vytvořit nespoutanou abstraktní auru kolem mne. To je to, co jste dělali svým konáním po celou dobu mého studia, formovali mne.

enter

Zeptali se, vzpomenete si, kdy jste nabyli vědomí? Prolétlo mi hlavou, a od té doby tam vězí: Pokaždé, když se probudím a pomalu vplouvám do plynutí. Do souhry, do nekonečné symfonie všeho, co se děje, dělo, bude dít.

Zařadit se do, toho co trvá.

Konec studia. Vstup do reálného světa umění. Co jsem si odnesla? Uvidíme.

Kompozice

To, co momentálně dělám jako dílo, se stalo mým vnímáním. Každá jedna série v kontextu další série, pro mne tvoří nerozdělitelný celek a dohromady nabývají mnohem větší skutečnosti a pravdivosti.

Naprosto mne pohltila touha, sladit jednotlivé komponenty zpět do celku, ze kterého vzešly. Začala jsem jednotlivé série pojít a skládat do různých kompozic. Na mysl mi přicházeli formy vnímání, selektování a pojmenovávání jednotlivých úrovní, ve kterých se v rámci celku fragmenty trvání nachází.

Během práce jsem začala silně vnímat právě tyto různé úrovně, ve kterých se jednotlivé činnosti/rituály odehrávají. Jde tedy o jakési hledání způsobů nahlížení na takto vzniklý celek. Nechci diváka ochuzovat o prožitek vnímání a utváření vlastního pohledu. Vypíši zde tedy jen náznakově některé principy.

Časovost

Vytvořila jsem si několik paralelně plynoucích časových os. Proti jedné časové ose, ve které se za sebou postupně odehrávají jednotlivé události, jsem události skládala nad sebe podle úrovně, ve které se činnosti odehrávají, podle časovosti, kterou nesou, tedy vteřiny, minuty, hodiny, dny, měsíce atd. Například trávení

času na mobilu X trávení času se sebou při koupání...

Díla jako celek, jsou tak úvahou nad rytmem celého dne i noci.

V jaké úrovni se různé procesy bytí odehrávají. Jsou to vteřiny či méně? Nebo se při dané činnosti protáhne čas, jak reálně, tak pocitově do dnů? Co jaká úroveň a úsek trávený v ní znamená pro naše vnímání a vědomí? Jak dlouho trvá moment jedné fotografie, a co když jich udělám 200 za den? Jak dlouho trvá ta nejdelší chvíle, jakou jsme kdy zažili a kdy je bezčasí...

Vědomí

Podobně jako lze činnosti rozdělit podle času a jeho množství, mohou být úrovně ve kterých se činnosti nacházejí, vnímány podle toho, co znamenají pro naše vědomí. Stvoky hodin a pohledů na mobil X trávení času se sebou při mytí vlastního těla. Sleduji hloubku dané činnosti, její vztah ke stereotypu, všednosti či naopak rituálnosti a spojení se sebou samými.

Symfonie

Už několikrát jsem v textu použila a naznačila metaforu k hudební skladbě. Celý život v tomto díle vnímám jako symfonii. Jednotlivé série mohou zastupovat hudební složky jako rytmus, melodii, harmonii, nebo i jednotlivé nástroje. Díla uvnitř sérií jsou pak notami a pomlčkami, jako stavební kameny. Instalace všech děl dohromady působí jako notový zápis. Fragmenty rozmístěny po stěnách a v prostoru tak tvoří celek, spojen určitým rytmem. (příloha 18)

Komplex

Pohlédla jsem na život a rozložila ho na určité linie procesů. Ty jsem rozložila na jednotlivá díla, záznamy, úryvky, momenty. Zpět je skládám v rozličných kompozicích dle prostoru, ve kterém se zrovna octnou. Námět pomyslného notového zápisu prostorem v prostoru, byl inspirována výstavou Miriam Cahn ve varšavském Museum of Modern Art, jejíž rytmická instalace mě absolutně nadchla. (příloha 19) V mém případě 'notový' zápis přímo vztahuji k reálnému času, ze kterého dané záznamy jsou.

Mobilování je otázkou vteřin a tento prvek se během dne rychle a často opakuje - rychlé krátké noty, neutuchající melodie.

Holení ohambí, niterná činnost, jednou za čas, spojení se sebou - hluboké základní tóny, pomlky, ticha.

Fragmenty konverzace, občas, zašvitoříme, rytmus řeči - přidání nástroje, občasně zjevující se motiv. Hrabání dřer, hluboká živočišnost - rytmus, bubny.

Mým cílem, je tímto způsobem obsáhnout prostor tak, že divák procházející skrze interpretaci časovosti, vnímá rytmus, živelnost a malichernost všech těchto linií, procesů, kterými v reálném světě žijeme. Poukazuji na krásu maličností a smysl nesmyslů, jež jsou toho světa součástí. (příloha 20)

Konec

Co se dělo před a co se děje teď.

Koupání, mytí vlastního těla. Holení více či méně? Jak to teď máme a jako to bylo dřív? Jak to bude....

Pořád jinak? pořád stejně?

Stříhání nehtů, vlasů,.. přírodní, gelové barevné, dready...

Pořád jinak. Pořád stejně.

Proces, proudí kolem, prochází mnou, já procházím jím.

Možná i my jsme jen proces.

Co kolem vidím, co zůstalo a co zůstává za mnou, dílo? Ať víme či nevíme, tvoříme? Je umělcem, jak řekl Joseph Beuys, ten, kdo se za něj prohlásí? Nebo ten, jehož činnost je někým prohlášena za tvůrčí, uměleckou? Je dílem to, co umělec za dílo prohlásí nebo může být dílem banální činnost, na kterou se podívám jiným okem? Ať víme či nevíme, tvoříme. Každým dnem, každou chvílí našeho života. Naše činy jsou procesy zasahující do procesů okolních. Člověk. Tvůrce.

Hovořím o tom, co nevědomky vkládáme do okolního světa. Různými svými pohyby, slovy nebo jen pocity. V mém díle vystupuje člověk, jako uvědomělá bytost, která si neuvědomuje svoji krásnou a děsivou tvořivost. Tím, je tato schopnost, tento jev, jakýmsi hobitem ve Středozeří našeho bytí, našeho trvání.

Resume

What has happened before and what is happening now.

Bathing, cleansing of your own body. Shaving more or less? What do we have now and how was it before? What it will be?

Always different, yet always the same?

Cutting of nails, natural hair, gelled hair, coloured hair, dreadlocks...

Always different, yet always the same.

The process is all around me, it flows through me and i flow through it.

Perhaps even we are just process.

What do I see around me? What stays? What do I leave behind? Are we creating whether we know it or not? Are artists self-proclaimed? Is artist defined by someone else who claims he does art? Is an artwork something artist calls his art? Or could it be something trivial seen from a different perspective. Whether we know it or not, we create. Every day, every moment of our life. Our deeds are intercepting with other people doings. The man. The creator.

I speak of all the things we uncounsciously put to the world around us.

Individual in my art is depicted as unaware of its beautiful and terrible skill to create. That makes this ability some kind of a hobbit in middle-earth of our existence, through our stay here.

Koexistence

růst
padání
trhání
vrtání
stříhání
doplnění
nahrazení
splynutí

růst
padání
trhání
vrtání
stříhání
doplnění
nahrazení
splynutí

růst
padání
trhání
vrtání
stříhání
doplnění
nahrazení
splynutí

růst
padání
trhání
vrtání
stříhání
doplnění
nahrazení
splynutí

růst
padání
trhání
vrtání
stříhání
doplnění
nahrazení
splynutí

růst
padání
trhání
vrtání
stříhání
doplnění

*růst
vlasů
stříhání
vlasů
padání
vlasů
trhání
vlasů
doplnění*

*růst
zubů
padání
zubů
trhání
zubů
vrtání
zubů
doplnění*

*růst
nehtů
stříhání
nehtů
trhání
nehtů
doplnění*

*růst
chlupů
stříhání
chlupů
holení
chlupů
trhání
chlupů
doplnění*

růst
buňky
obměna
buňky
mutace
buňky
léčení
buňky
???

Seznam použité literatury

BERÁNEK, Jiří. Básně a kresby. Mníšek: Bratřidní, 2022. ISBN není uvedeno.

BERGSON, Henri. hmota a paměť. Praha: Oikoymenh, 2003.
ISBN 80-7298-065-3.

BOORSTIN, J. Daniel. Člověk tvůrce. Historie lidské imaginace. Praha: PROSTOR ve spolupráci s nakladatelstvím Knižní klub, 1996.
ISBN 80-85190-48-6 (PROSTOR), ISBN 80-7176-431-0 (Knižní klub).

BUONARROTI, Michelangelo. Požár smyslů. Praha: Vyšehrad s. r. o., 2013.
ISBN 978-80-7429-402-0.

ČERNÁ, Marie. Dějiny výtvarného umění. Praha: IDEA SERVIS, konsorcium, 2008.
ISBN 978-80-85970-63-0.

FARTHING, Stephen. Umění od počátku do současnosti, Slovarts, s. r. o., 2012.
ISBN 978-80-7391-622-0

GRYGAR, Jiří. Svět vědy a víry. Valašské Meziříčí: Nakladatelství Aldebaran, 2002.
ISBN 80-903117-0-9.

NIETZSCHE, Friedrich. Lidské, příliš lidské. Praha: Oikoymenh, 2018.
ISBN 978-80-7298-336-0.

STARÝ, Rudolf. Potíže s hlubinou psychologií. Praha: PROSTOR, 1990.
ISBN 80-85190-03-6.

TOLKIEN, J. R. R., Pán prstenů - Společenstvo Prstenu. Praha: Argo, 2006.
ISBN 80-7203-829-X.

VÁCHAL, Josef. Kázání proti hříchu spěšnosti ad calendas graecas. Praha: Pragma, 2012. ISBN 978-80-7349-334-9.

VÁCHAL, Josef a ŠIMÁNEK, Josef. Putování malého elfa. Praha: Půdorys, Lege Artis, 1995. ISBN 80-901741-4-0.

ŽIVOT, Revue pro literaturu, hudbu a výtvarné umění. Ročník 13/2021, číslo 15.
Praha: Umělecká beseda, 2021. ISSN 0231-8539.

Internetové zdroje

<https://www.kupnisila.cz/civilizace/> (2023)

Seznam obrazových příloh

Přílohy 1, 4, 6 - 11, 18, 19 vlastní foto

Přílohy 2, 3 Marie Sedelmayerová

Přílohy 5, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20 Martin Sláma

- Příloha 1** Atavismus, pěstování trávníku v pokoji, 2018
- Příloha 2** Studie sociálních funkcí, zdeformované štětiny kartáčku, 2019
- Příloha 3** Galerie K, Velký sráč, Továrna na sny 2021, 2022
- Příloha 4** Krajina nebdělosti, 2021
- Příloha 5** Lety do vesmíru, 2021
- Příloha 6** Bytová výstava Americká, Destroyed things, 2022
- Příloha 7** Moment, 2022
- Příloha 8** Malba na displej zkoušky, 2022
- Příloha 9** Účtenky zoušky, 2022
- Příloha 10** Odlívání holení zkoušky, 2023
- Příloha 11** Zápis konverzace, 2022 - 2023
- Příloha 12** Nakupování, 2022
- Příloha 13** Mobilování, 2022-2023
- Příloha 14** Milování, 2023
- Příloha 15** Holení, 2023
- Příloha 16** Ničení, 2022-2023
- Příloha 17** Hrabání, 2023
- Příloha 18** Skicky prostoru, 'notového' zápisu, 2022
- Příloha 19** Miriam Cahn: I As Human, Museum of Modern Art, Warsaw, 2020
- Příloha 20** Zkouška instalace Trvá, 2023

Příloha 1 Atavismus,
pěstování trávníku v pokoji,
2018

Příloha 2 Studie sociálních funkcí,
'účesy' štětin kartáčku, 2019

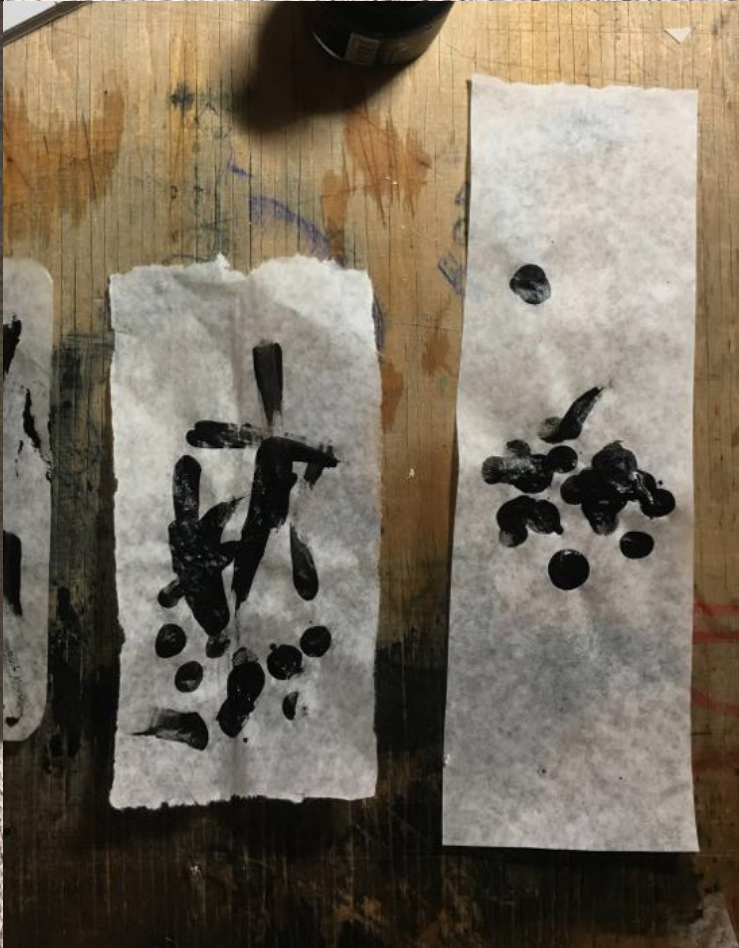

Příloha 6 Bytová výstava Americká,
Destroyed things, 2022

Příloha 10 Odlívání holení zkoušky, 2023

PSANI DP 16.4. 11⁰⁰-14³⁰
+ TELEFONÁT S BABI
NEJNEJEDNĚJŠÍ JAZYK
ĚTENACT
TADA DA DA RA
CTRL-V
HEY HEY JOU JOU
KOMPOZICE
NESPADLO
TAKHLE
HOSPITAL
CHTĚLA
JAKOVNE

W OHNE
SI TY STUDENTI
JAREČEK
JSEM TAKY PRVAK
HOBASČEK
VIRALITY

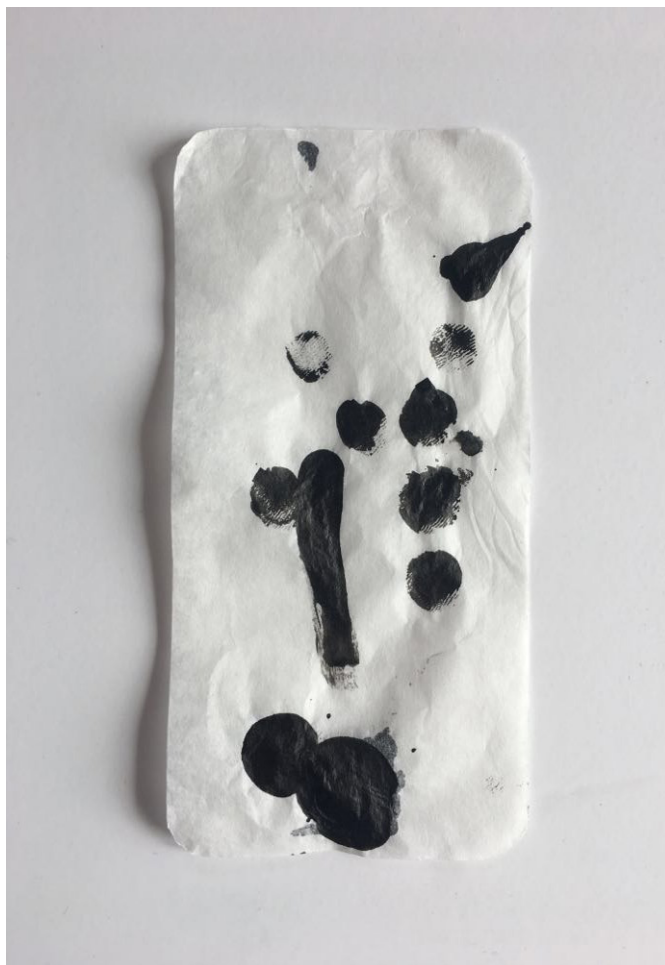
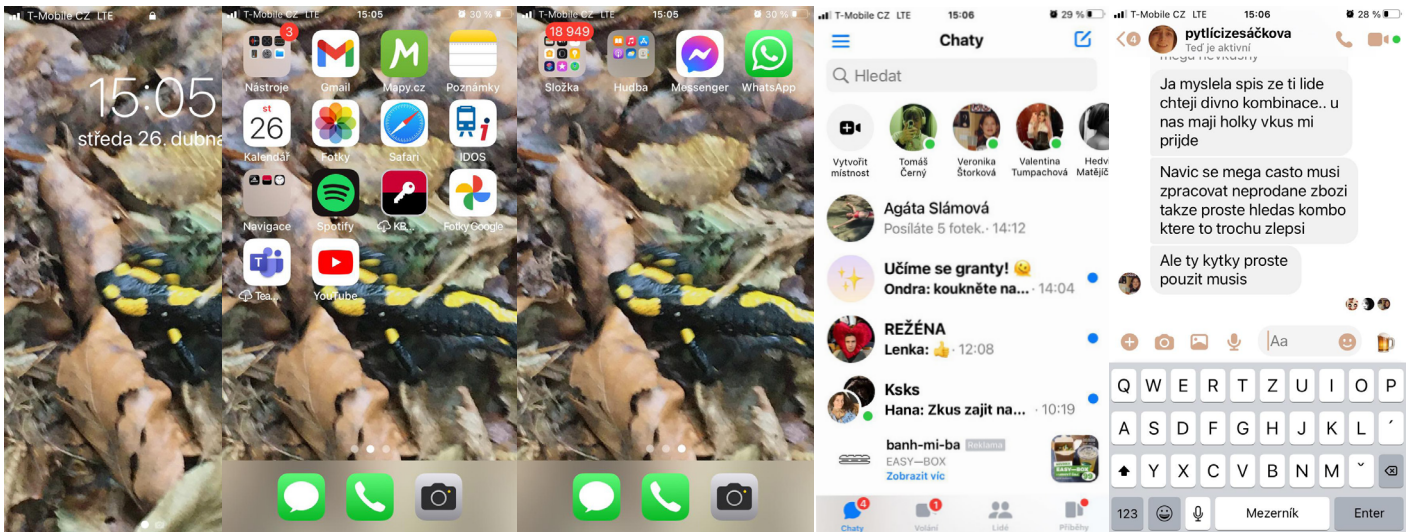
TELEFONÁT S BABI
MANIE
ÚPLNOST
VYOBRAZENÍ
DEŽ
CHAOSU
OSA

NECHČI
MALI
CHAUSET
POSLAT
ZKOUŠKY
EĚĚĚ

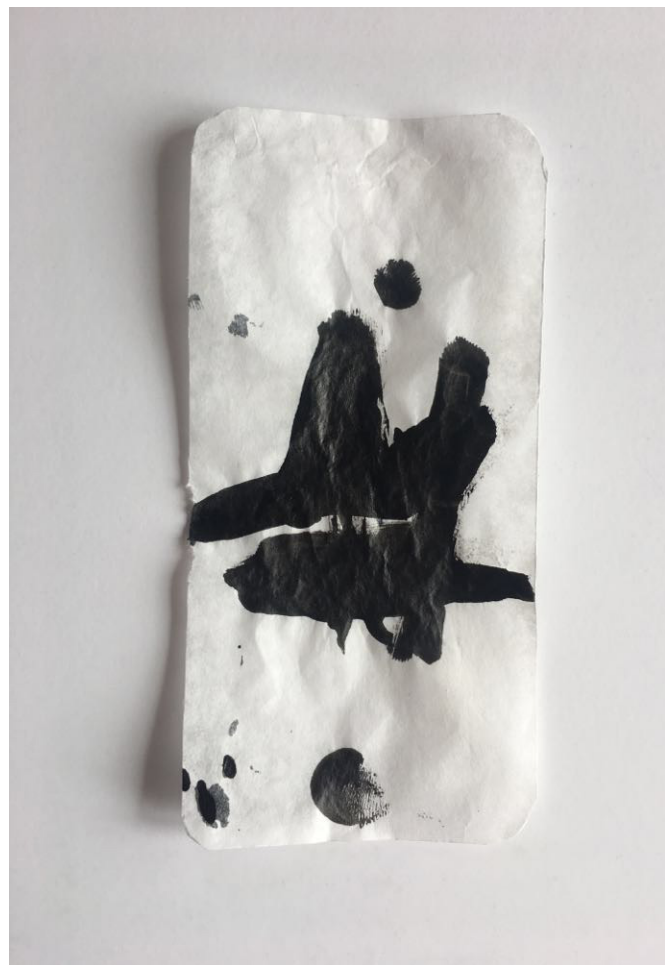

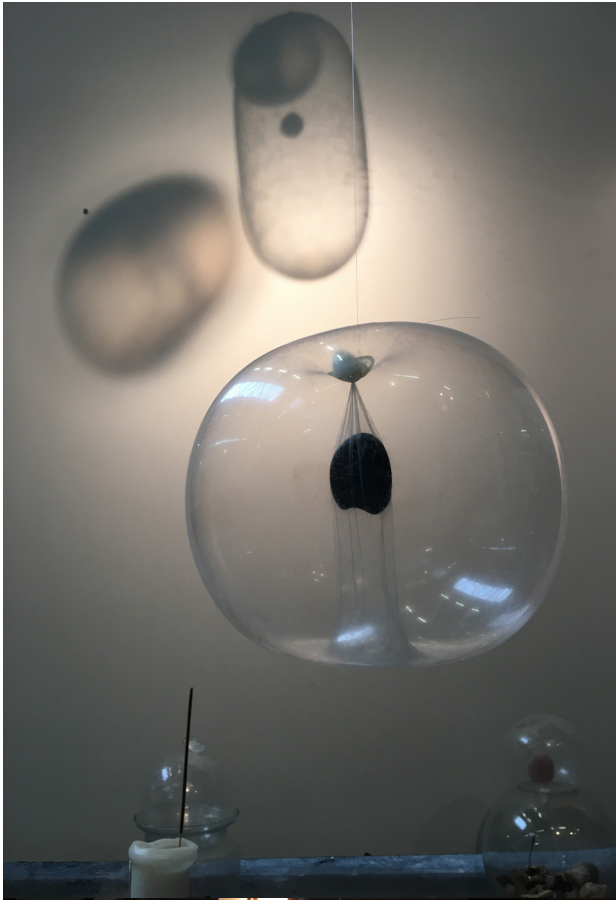
Příloha 13 Mobilování, 2022-2023

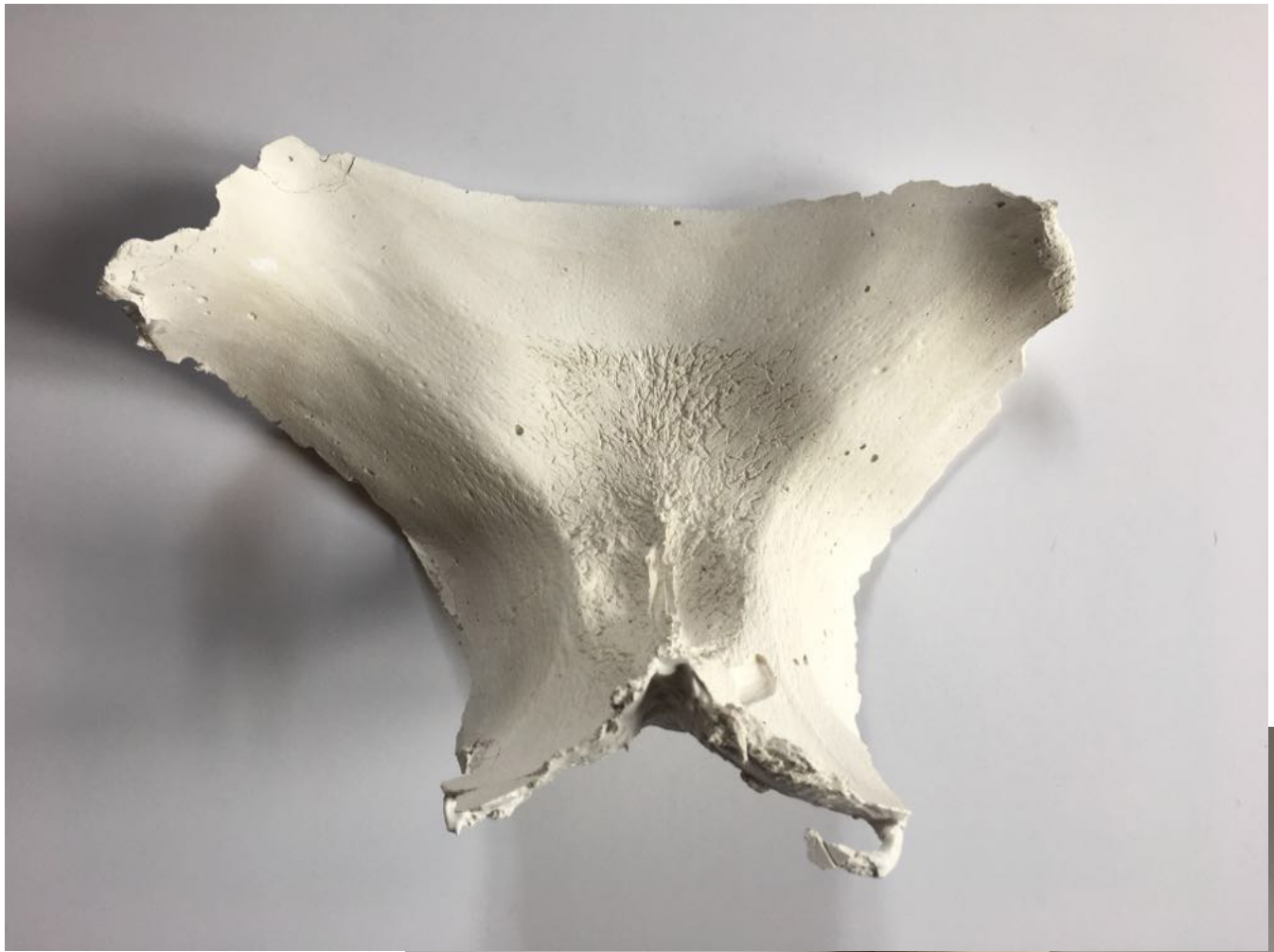

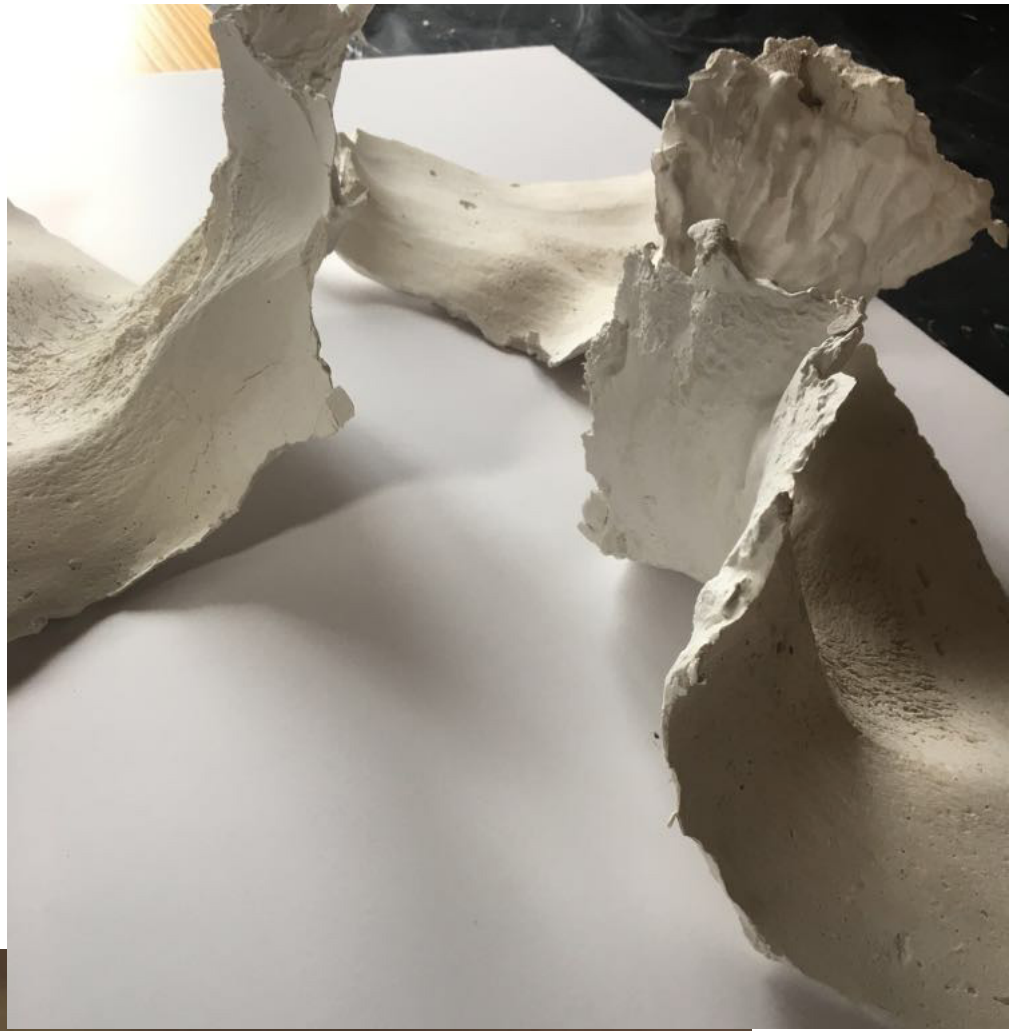
otevřít-doleva-doleva-messenger-zprávy-nic

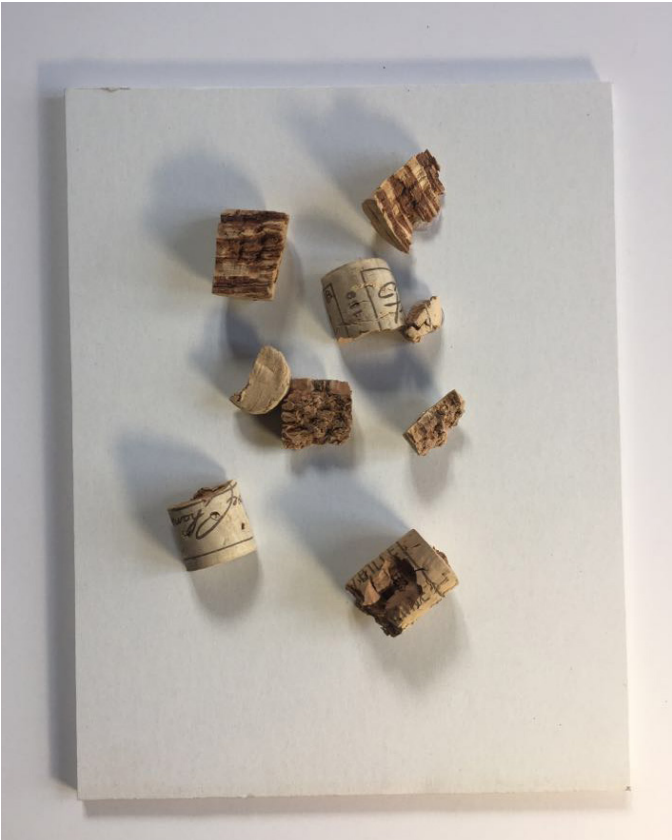

otevřít-watsapp-zmeškaný hovor

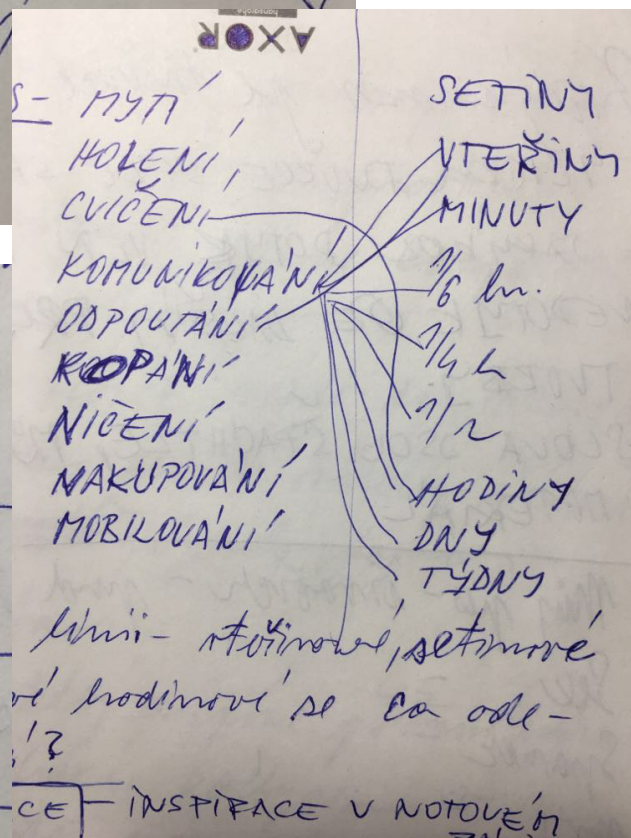
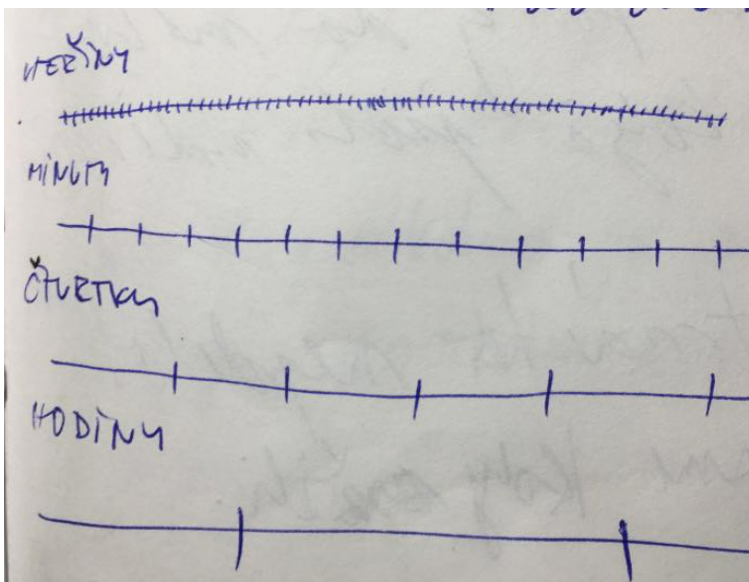
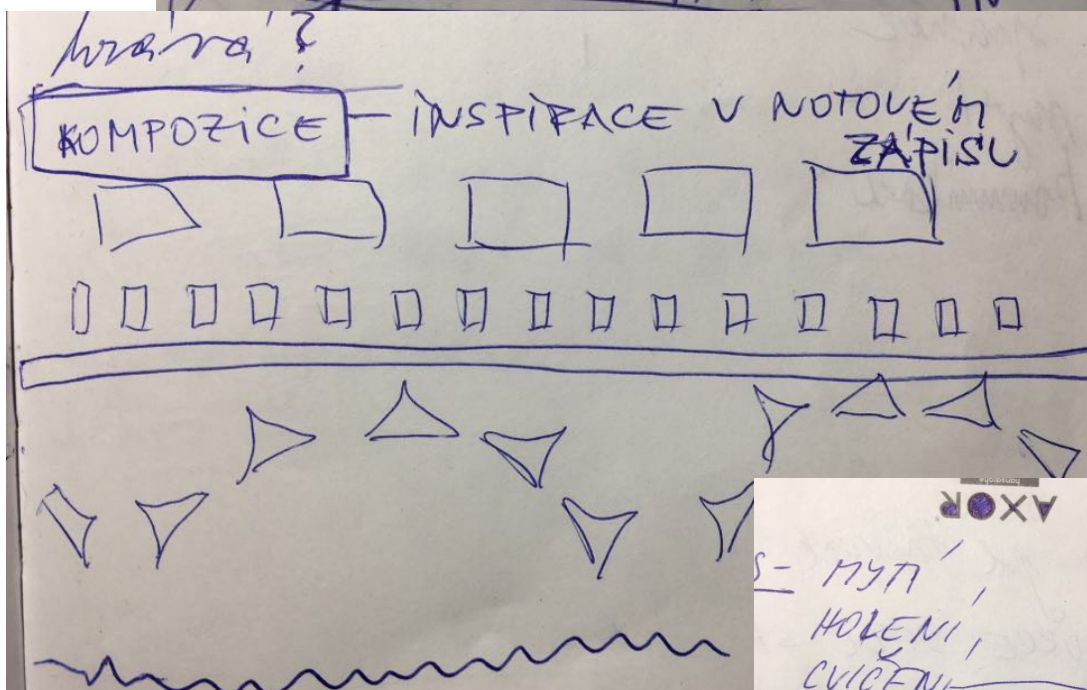

Příloha 20 Zkouška instalace Trvá, 'jeden den', 2023

